

همکاری بیشتر اقتصاد آلمان

در تحریم ایران

نشانه ها و علائم تازه از چرخش در مواضع محافل اقتصادی آلمان نسبت به ایران خبر می دهند. رئیس اتحادیه صادرکنندگان آلمان می گوید که مواضع هسته ای ایران ادامه کار با این کشور را ناممکن کرده است.

تا کنون سیاست ها سخت گیرانه دولت آلمان در ارتباط با پرند هسته ای ایران چندان با استقبال و همراهی شرکت ها و موسسات اقتصادی این کشور همراه نبوده است. ولی اظهارات جدید آنتون پورنر، رئیس اتحادیه فدرال صادرکنندگان (BGA) آلمان نشانه ای از نزدیک شدن مواضع محافل اقتصادی با کارگزاران سیاسی این کشور ارزیابی می شود.

پورنر در مصاحبه با روزنامه فاینانشال تایمز (چاپ آلمان) گفته است که دولت آلمان می تواند در رابطه با ایران، روی ما به عنوان یک ابزار (فشار) سیاسی حساب کند.

پورنر تا همین چندی پیش نسبت به اعمال تحریم علیه ایران هشدار می داد و سیاست سخت گیرانه و محدودکننده دولت آلمان که بخشی از صادرات این کشور به ایران را به حال تعلیق در آورده غیرقابل تحمل می دانست. وی اما اینک می گوید که ارتباط وسیع میان اقتصاد آلمان و موسسات دولتی و خصوصی اقتصادی در ایران می تواند در خدمت اعمال فشار بر این کشور گرفته شود و سیاست و اقتصاد مجموعاً پیام و علائم واحدی را برای رهبران ایران بفرستند.

رئیس اتحادیه فدرال صادرکنندگان آلمان در توضیح دلیل تغییر موضع خود، به امتناع ایران از همکاری با جامعه جهانی در مناقشه هسته ای اشاره کرده و گفته است: «وقتی که یک دولت دائماً آشکارا دروغ می گوید مرحله ای پیش می آید که دیگر ادامه عادل کار و مناسبات با چنین کشوری غیرممکن می شود.»

از چمبرلن به چرچیل

پورنر سپس سیاست معطوف به مصالحه و مامشات با ایران که اروپا حامی آن بوده است را شکست خورده توصیف می کند. او می گوید که با این سیاست نمی توان ایران را به پذیرش خواست جامعه جهانی متقاعد کرد و از همین رو «من از چمبرلن به چرچیل بدل شده ام.»

چمبرلن، نخست وزیر بریتانیا در سال های اول جنگ جهانی دوم بود و سیاستش در قبال رژیم هیتلری به «سیاست مامشات» معروف شده بود. با افزایش تجاوزات و حملات رژیم هیتلری، چمبرلن جای خود را به وینستون چرچیل داد. از آن پس بریتانیا در رویارویی با رژیم هیتلری مصمم تر و قاطعانه تر به میدان آمد.

مهاجرت متقاضیان تحصیلات

تکمیلی از ایران

به گفته رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، ناتوانی دانشگاه هادر جذب متقاضیان تحصیلات تکمیلی موجب مهاجرت این متقاضیان شده است. همزمان داده های جدید از غیبت دانشگاه های ایران در میان ۵۰۰ دانشگاه برتر جهان خبر می دهند.

عبدالله جاسبی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی می گوید که انبوهی از دانشجویان ایران برای تکمیل تحصیلات خود در حال مهاجرت به مالزی و ترکیه و آسیای میانه هستند. او افزوده است: «موج عظیم جمعیت دانشجویی از مقطع ورود به دانشگاه به مقطع ورود به تحصیلات تکمیلی رسیده و این از جهاتی باعث نگرانی است.»

واکنشی به رشد جمعیت

در دو دهه گذشته دانشگاه های ایران با رشد و گسترش بی سابقه ای روبرو بوده اند. به گفته کارشناسان این گسترش با مدیریت و برنامه ریزی دقیق صورت نگرفته است. علاوه بر نبود یا کمبود مکان ها و امکانات آموزشی لازم و پایین بودن کیفیت آموزشی دانشگاه ها، شمار بالای فارغ التحصیلان آنها هم تناسبی با نیازهای واقعی بازار کار ایران ندارد.

این نظر مطرح است که بخشی از افزایش و گسترش دانشگاه ها واکنش به رشد بی رویه جمعیت در دهه اول پس از انقلاب بوده است. به عبارتی، دولت در کشوری که فاقد مدارس فنی گسترده و پیشرفته برای تربیت نیروی کار متخصص است، برای آن که از فشار بر بازار کار بکاهد، بخشی از جوانان متولد شده در سال های پس از انقلاب را به دانشگاه ها هدایت کرده است.

آمریکا و متحدان غربی آن در کشورهای ۱+۵ (اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل به علاوه آلمان) ایران را به دلیل ادامه برنامه هسته ای اش به تحریم های شدیدتر تهدید کرده اند. آنها نگرانند که جمهوری اسلامی زیر پوشش استفاده صلح آمیز از انرژی اتمی در صدد تولید بمب هسته ای باشد. از زمانی که ایران از قصد تولید اورانیوم با غلظت ۲۰ درصد خبر داده، نگرانی های یادشده افزایش یافته است. این اقدام ایران می تواند این کشور را یک گام دیگر به تولید اورانیوم مورد نیاز برای بمب هسته ای (اورانیوم با غنای ۹۵ درصد) نزدیک کند.

اژانس بین المللی انرژی اتمی نیز در تازه ترین گزارش خود لحن انتقادی تندتری نسبت به اقدامات و رویه های اتمی ایران اتخاذ کرده و در مورد غیرنظامی بودن برنامه هسته ای این کشور بیش از پیش ابراز تردید کرده است.

موافقان و مخالفان سیاست

جدید

دیدگاه جدید رئیس اتحادیه فدرال صادرکنندگان آلمان کماکان با مخالفانی در دورن محافل اقتصادی آلمان روبروست. در ماه های اخیر کنسرن بزرگی همچون زیمنس و بیمه های بزرگی همچون آلیانس و «نویه مونشن روک» اعلام کرده اند که قرارداد جدیدی با ایران منعقد نخواهند کرد. ولی برای برخی از شرکت های کوچک و متوسط آلمان معامله با ایران اهمیت نسبتاً حیاتی دارد و لغو آن می تواند این شرکت ها را با مشکلات متعددی روبرو کند. پورنر گفته است که در باره این موارد خاص باید به طور مشخص راه حلی پیدا کرد.

در همین حال، اتاق صنایع و تجارت آلمان همچنان در قبال بحث های جاری در باره تحریم ایران سکوت اختیار کرده است. اتحادیه سازندگان ماشین آلات و تاسیسات آلمان نیز تنها اعلام کرده است که مقررات (سختگیرانه) جدید صدور کالا به ایران را رعایت خواهد کرد.

رئیس اتحادیه فدرال صادرکنندگان آلمان در ادامه مصاحبه خود با فاینانشال تایمز این انتقاد را به دولت آلمان وارد کرده که حتی شرکت هایی که خدمات و تولیدات آنها مشمول تحریم ها علیه ایران نمی شود نیز برای قطع رابطه با این کشور زیر فشار قرار گرفته اند. به عقیده پورنر، حل مسئله ایران نیازمند قاطعیت و سرسختی در سطوح سیاسی است و صرف تحریم های اقتصادی نمی تواند ایران را کاملاً منزوی کند، زیرا «کالاها بالاخره راه خود را به سوی متقاضی پیدا می کنند.»

صدر اعظم آلمان، انگلا مرکل، چندی پیش از کاهش محسوس روابط تجاری این کشور با جمهوری اسلامی سخن گفته بود. روزنامه «زودوویچه»، چهارشنبه پنجم اسفند، در گزارشی نوشت، بازار ایران همچنان برای آلمانی ها پرسود و وسوسه انگیز است.

در دور جدید مناقشه بر سر فعالیت های هسته ای جمهوری اسلامی، آلمان در شمار کشورهای قرار دارد که خواستار تشدید تحریم های اقتصادی است. ظاهراً تحریم ها کار را بر کمپانی ها و شرکت های بزرگ آلمانی دشوار کرده است. از ژانویه امسال که شرکت زمینس به همکاری های خود با تهران خاتمه داد، چند کمپانی بزرگ دیگر نیز به فکر برجیدن بساط خود در ایران افتاده اند.

چند روز پیش دو شرکت مهم بیمه آلمان، «مونخ» و «آلیانز»، اعلام کردند، قراردادهای خود با طرف های ایرانی را تمدید نمی کنند و هیچ قرارداد جدیدی نیز نخواهند بست. روزنامه «زودوویچه» در گزارشی که صبح چهارشنبه، پنجم اسفندماه، منتشر کرد نوشت، تشدید تحریم ها کار را بر شرکت های بزرگ دشوار می کند، اما شرکت های متوسط همچنان به روابط تجاری خود با ایران ادامه می دهند.

آلمان، شریک در چه یک

ماتیاس کونتسل، کارشناس مسائل سیاسی و روزنامه نگار، در مورد جایگاه صنایع و شرکت های آلمانی در ایران می گوید: «آلمان شریک تجاری درجه یک ایران بوده و هست.» او که تا کنون دو کتاب در مورد روابط ایران و آلمان نوشته، معتقد است، تلاش های دولت آلمان برای تشدید تحریم ها در این واقعیت تغییری ایجاد نخواهد کرد. به رغم اعتباری که صنایع و شرکت های آلمانی در ایران دارند، به نظر می رسد کمپانی های بین المللی به خاطر فعالیت های گسترده خود در سطح جهان، حاضرند از بازار ایران چشم پوشی کنند.

انجمن بیمه آلمان در بیانیه ای تشدید تحریم ها علیه جمهوری اسلامی را قابل درک خوانده و حمایت شرکت های بیمه

آلمان از این اقدام را اعلام کرده است. بخشی از فعالیت دو شرکت بزرگ آلمانی به بیمه شناورهای نفتکش مربوط می شود. شرکت مونخ از سال گذشته، بیمه کردن شناورهای حامل نفت ایران خودداری کرده است. این اقدام شامل شناورهایی که کار انتقال سوخت به ایران را برعهده دارند نیز می شود.

سهام ناچیز بازار ایران برای کمپانی های بزرگ

گرچه توقف فعالیت های اقتصادی در ایران مطلوب کمپانی های بزرگ نیست، بازار این کشور سهم بسیار اندکی از تجارت بین المللی این شرکت ها را به خود اختصاص می دهد. حجم کل صادرات آلمان به ایران در سال ۲۰۰۹ میلادی حدود سه میلیارد یورو بوده است.

ساختمان مرکزی کمپانی «لینده» در ویسبادن آلمان یکی از بزرگترین شریک های تجاری آلمان در ایران کمپانی «لینده» محسوب می شود. روزنامه زودوویچه می نویسد، این کمپانی در صورت کنار کشیدن از بازار ایران چیز زیادی از دست نخواهد داد. به نوشته این روزنامه، سهم بازار ایران در قیاس با کل درآمد کمپانی به یک درصد نیز نمی رسد. ظاهراً این وضعیت در مورد زمینس نیز صادق است که با بیش از هفتصد میلیون دلار در سال، یکی از بزرگترین شرکای تجاری جمهوری اسلامی بود.

همکاران امروز تهران،

بازندگان فردا؟

فعالیت بیشتر کمپانی های اروپایی که اخیراً در همکاری خود با تهران تجدید نظر کرده اند، به نوعی با صنایع نفتی مرتبط است. به نوشته زودوویچه سایتونگ، گرچه کمپانی های چون «بایر» که در صنایع شیمیایی و داروسازی فعال هستند، هنوز دلیلی برای کنار کشیدن از بازار ایران نمی بینند، پرهیز کمپانی های بزرگ از ادامه همکاری با ایران محسوس و مشهود است. ماتیاس کونتسل به این روزنامه می گوید، توقف همکاری زمینس با ایران می تواند برای دیگر کمپانی های آلمانی زنگ خطری باشد: «آنها می که

ترکیه؛ افزایش ۸۰ درصدی میزان پناهجویان ایرانی پس از انتخابات

اینجا آنکارا است، دومین شهر

بزرگ کشور همسایه ایران، ترکیه و اولین پناه پناهجویان ایرانی؛ آنها که بعد از تقدیم درخواست پناهندگی به سازمان ملل برای تعیین سرنوشت خود به دفتر امور پناهندگان سازمان ملل مراجعه می کنند. پناهجویان کهنه کاری که به پناهجویان تازه از راه رسیده آدرس می دهند بخشی از آدرس را این گونه نقل می کنند: خیابان تقلیس، کوچه روبه روی مسجد، همان که تنها یک گلدسته دارد و این نشانه مساجد مسلمانان سنی مذهب است.

در دفتر امور پناهندگان سازمان ملل در آنکارا البته بر روی همه باز نیست. تمامی تلاش های من برای ورود به بخش پناهجویان و ملاقات آنها بی نتیجه ماند. مسئولان این دفتر با روی گشاده اعلام کردند که جز ماموران سازمان ملل و پناهجویان هیچکس حق ندارد از در پشت ساختمان عبور کند. برای خبرنگاران تنها یک در باز است؛ دفتر امور خارجی پناهندگان سازمان ملل.

متین کاراباتی، مسئول این دفتر بود که در مورد آخرین آمار متقاضیان ایرانی پناهنده در ترکیه گفت: «در سال ۲۰۰۹ میلادی تعداد بیش از چهار هزار و ۲۰۰ ایرانی به عنوان پناهجو به دفتر امور پناهندگان سازمان ملل

مراجعه کردند که از آن میان

تعداد ۱۸۰۰ نفر به عنوان پناهنده معرفی شده اند و ۲۴۰۰ پرونده در مرحله بررسی است. ۴۱ درصد از پناهجویان زن و ۵۹ درصد باقیمانده مرد هستند.» کاراباتی پناهجویان ایرانی در ترکیه را به سه دسته تقسیم کرد، دسته اول کسانی هستند که به دلایل سیاسی به دفتر امور پناهندگان سازمان ملل مراجعه کرده اند. دسته دوم کسانی هستند که به دلایل مذهبی از ایران خارج شده اند که در این میان می توان به بهاییان و تازه مسیحی شدگانی اشاره کرد که به دلیل تغییر دین از اسلام به مسیحیت از سازمان ملل درخواست پناهندگی کرده اند. دسته سوم نیز افرادی هستند که به دلیل مشکلات اجتماعی قادر به ادامه زندگی در کشور ایران نبوده اند.

بعد از انتخابات ریاست جمهوری در ایران آمار کسانی که درخواست پناهندگی سیاسی را مطرح کرده اند بالا رفته است. از ماه جولای سال ۲۰۰۹ به بعد تعداد ایرانیان متقاضی پناهندگی سیاسی ۸۰ درصد افزایش یافته است، اما این امر به معنای ایجاد یک بحران در سازمان ملل نیست.

به عنوان مثال بین ماه های ژانویه تا جولای سال ۲۰۰۹ به طور متوسط ماهانه ۱۵۰

آلمان و بازار وسوسه انگیز ایران

امروز با حکومت جمهوری اسلامی همکاری می کنند، ممکن است در آینده نزدیک در شمار بازندگان باشند.»

گزارشگر روزنامه زودوویچه معتقد است، آنچه در مورد کمپانی های بزرگ صندق می کند، الزاماً شامل شرکت های کوچک و متوسط نمی شود. با این همه این گروه نیز اوضاع سیاسی ایران را با حساسیت دنبال می کنند و در ماه های گذشته برای تأمین منابع و اعتبار دچار مشکل شده اند. یکی از کارشناسان اتحادیه سازندگان ماشین های صنعتی، کلاوس فریدریش، به این روزنامه گفته است، تراز تجاری شرکت های این بخش در سال ۲۰۰۹ نسبت به سال ۲۰۰۸ کاهش چشمگیری نداشته است. اومی افزاید، این وضع می تواند در سال جاری نیز ادامه پیدا کند، به شرط اینکه تحریم های شدیدتری علیه جمهوری اسلامی اعمال نشود.

تاثیر تحریم ها بر صادرات

و واردات نفت و بنزین

روابط تجاری آلمان با جمهوری اسلامی در سال ۲۰۰۹ با هشت درصد کاهش روبرو بوده است. این میزان با توجه به کاهش کل صادرات آلمان به دیگر کشورها، رقم بالایی نیست. برخی از کارشناسان معتقدند، حتی در صورت ثابت ماندن تراز تجاری دو کشور، کنار کشیدن کمپانی های بزرگ، تهران را تحت فشار قرار می دهد؛ به ویژه آنکه عدم همکاری شرکت های مهمی چون مونخ با تهران، که با بیش از ۴۱ میلیارد یورو درآمد در سال، از بزرگترین شرکت های بیمه جهان به شمار می رود، کار صادرات و واردات نفت و بنزین بر ایران دشوار خواهد می کند.

اقتصاد ایران به شدت به فروش نفت، و فعالیت های اجتماعی و تولیدی کشور به واردات بنزین وابسته است. به نظر می رسد، حتی در صورتی که شرکت های متوسط و کوچک آلمانی قادر باشند فارغ از تشدید تحریم ها، سطح کنونی صادرات خود به ایران را حفظ کنند، شرکت هایی که بتوانند خلاء همکاری کمپانی های بزرگ با جمهوری اسلامی را پر کنند زیاد نباشند.

می شود.

کاراباتی افزود: «ما بسیاری از موارد در این مرحله درخواست پناهندگی افراد پذیرفته نمی شود و متقاضی پناهندگی وارد مرحله استیناف می شود که البته مرحله طولانی تری است و گاهی افراد مجبور می شوند دو تا سه سال و حتی بیشتر منتظر اعلام نتیجه نهایی باقی بمانند. با همه اینها می توان گفت به طور متوسط یک سال و نیم طول می کشد تا نتیجه نهایی به متقاضی پناهندگی اعلام شود.»

در طول مدتی که در آنکارا بودم و با برخی از پناهجویان ایرانی صحبت کردم، آنها در مورد همکاری میان پلیس ایران و دفتر امور پناهندگی سازمان ملل مطالبی را مطرح می کردند از جمله این که در برخی از پرونده

بقیه در صفحه ۱۵

دکتر ایرج ربیعی

کارشناس و مشاور امور مهاجرت با همکاری گروه مشاورین و وکلای متخصص مترجم رسمی دادگستری آلمان با ۳۰ سال تجربه حضور در کلیه دادگاهها، ادارات دولتی و غیر دولتی

تلفن و آدرس:

**Dr. Iradj Rabii Osthuessheide 81, 48167 Munster
Tel: 0251-6285696
شماره موبایل 015772404226**